

A

प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

110001

महाएकझाम

पूर्व उच्च प्राथमिक शिष्यवृत्ती सराव परीक्षा - २०१७**माध्यम : मराठी****विषय : प्रथम भाषा व गणित**

दिनांक : ०५/०२/२०१७

वेळ : १.३० तास

इयत्ता : ५ वी

एकूण गुण : १५०

सूचना :

- (१) या प्रश्नपत्रिकेत दोन विभाग आहेत. विभाग - १ मध्ये प्रत्येकी दोन गुणांचे २५ प्रश्न प्रथम भाषा या विषयाचे असून, विभाग - २ मध्ये प्रत्येकी दोन गुणांचे ५० प्रश्न गणित या विषयाचे आहेत.
- (२) या प्रश्नपत्रिकेत प्रत्येकी २ गुणांचे ७५ प्रश्न आहेत.
- (३) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- (४) प्रश्नपत्रिकेत प्रत्येक प्रश्नास चार पर्यायी उत्तरे दिलेली आहेत. त्यांतील बरोबर पर्यायी उत्तराचा क्रमांक असलेले वर्तुळ उत्तरपत्रिकेत काळ्या किंवा निळ्या बॉलपेननेच पूर्ण रंगवावे.
उदा. : प्रश्न क्र. ६ च्या बरोबर उत्तराचा पर्याय - क्रमांक २ असेल, तर तो खालीलप्रमाणे रंगवावा.
प्रश्न क्र. ६ ① ● ③ ④
- (५) पुढीलप्रमाणे रंगविलेले उत्तर ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. असे उत्तर लिहिल्यास शून्य गुण दिले जातील.
① ② ● ④
- (६) पर्यायाची उत्तरे रंगविताना काळ्या किंवा निळ्या शाईच्या बॉलपेनचाच वापर करावा. पेन्सिलने रंगविलेली उत्तरे ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- (७) एकदा रंगविलेली उत्तरे बदलता येणार नाहीत.
- (८) एकापेक्षा अधिक वर्तुळांत रंगविलेली उत्तरे, तसेच खाडाखोड करून रंगविलेली उत्तरे ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- (९) परीक्षेस मर्यादित वेळ असल्याने एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर तुम्हाला येत नसल्यास, त्याच्या पुढील प्रश्न सोडवावेत किंवा शेवटी वेळ शिल्लक राहिल्यास न सोडवलेल्या प्रश्नांसाठी पुन्हा प्रयत्न करावा.

विषय : प्रथम भाषा व गणित

वेळ : सकाळी ११.०० ते दुपारी : १२.३०

सराव पेपर

विभाग 1 : प्रथम भाषा

प्र.1 ते प्र.3 : पुढील उतारा काळजीपूर्वक वाचा व त्यावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तराचे योग्य क्रमांकाचे वर्तुळ रंगवा.

सत्तावीसमधून नऊ गेले तर उरले किती? या प्रश्नाचं उत्तर द्यायला बोटं मोडू नका. बिरबलाने आधीच त्याचं उत्तर दिलेले आहे, ते म्हणजे शून्य. सत्तावीस नक्षत्रांतून पावसाची नऊ नक्षत्रं वजा केली तर पाऊस नाही म्हणजे पिके नाहीत म्हणजे हातात राहणार शून्य!

ही नऊ नक्षत्रे म्हणजे मृग, आर्द्रा, पुनर्वसू, पुष्य, आश्लेषा, मघा, पूर्वा, उत्तरा नि हस्ता. मृग नक्षत्रात पावसाला नि साहजिकच पिकाच्या पेरणीला सुरुवात होते. मधले नक्षत्र मघा, त्यात पाऊस नाही पडला तर अडचण म्हणून म्हण आहे. 'नाही पडल्या मघा, तर नुसते चुलीकडे बघा!' (म्हणजे खायला काही नाही) हस्त हे शेवटचे नक्षत्र. त्यात पाऊस पडला म्हणजे शेवटपर्यंत पडला. म्हणूनच म्हणतात. 'पडला हस्त, तर शेतकरी मस्त !' पण त्यानंतरसुद्धा स्वाती नक्षत्रात पाऊस पडला तर पुढच्या हंगामाच्या पिकांना फायदा होतो, म्हणून म्हणतात, 'पडतील स्वाती तर पिकतील मोती.'

प्र.1 पेरणीला सुरुवात कोणत्या नक्षत्राने होते?

- 1) पुष्य 2) स्वाती 3) मृग 4) हस्त

प्र.2 वरील उतार्यात पावसाची किती नक्षत्रे झाली आहेत?

- 1) नऊ 2) पंधरा 3) अठ्ठावीस 4) एकवीस

प्र.3 खालीलपैकी कोणते नक्षत्र उतार्यात नाही?

- 1) रोहिणी 2) उत्तरा 3) पुनर्वसू 4) पुष्य

प्र.4 व प्र.5 : खालील कविता काळजीपूर्वक वाचा व त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांच्या उत्तरांचा योग्य पर्याय निवडा.

सूर्यापासून रंग घेऊया
चंद्रापासून शांती
चमचमणाच्या ताऱ्यापासून
दिव्य घेऊया कांती

फुलापासून गंध घेऊया
कोकिलेकडून गाणे
झुळझुळणाऱ्या झऱ्यापासून
घेऊ नवे तराणे

झाडापासून घेऊ सावली
मातीपासून जगणे
गडगडणाऱ्या ढगापासून
घेऊ जीवनगाणे

प्र.4 गडगडणाऱ्या ढगापासून काय घ्यावे?

- 1) सावली 2) जीवनगाणे 3) तराणे 4) जगणे

प्र.5 सूर्यापासून काय घ्यावे?

- 1) रंग 2) उष्णता 3) शांती 4) कांती

प्र.6 'चंद्र' शब्दाचा समानार्थी शब्द शोधा.

- 1) शशी 2) मार्कंड 3) अंबुद 4) चांदणे

- प्र.७** 'लेखक' या शब्दाचा विरुद्धलिंगी शब्द कोणता?
 1) कवी 2) कवयित्री 3) लेखिका 4) शिक्षिका
- प्र.८** पुढील गटातून योग्य विशेषण ओळखा व पर्याय रंगवा?
 1) भूषण 2) नोकर 3) करतो 4) शाळा
- प्र.९** खालील वाक्यातील विरामचिन्ह ओळखा व क्रमांक रंगवा.
 माझे ताट आईने काय म्हणून घासायचे?
 1) अर्धविराम 2) प्रश्नचिन्ह 3) उद्गारचिन्ह 4) स्वल्पविराम
- प्र.१०** खालील वाक्यातील उद्देश्य विभाग कोणता त्यांचा क्रमांक ओळखा व रंगवा.
 शेताकडे पार्वतीबाई निघाली होती?
 1) शेताकडे 2) निघाली 3) पार्वतीबाई 4) होती
- प्र.११** खालीलपैकी शुद्ध शब्दाचा पर्याय ओळखा व रंगवा?
 1) कातीकारक 2) करातीकारक 3) क्रांतिकारक 4) क्रारातिकरक
- प्र.१२** दिलेल्या वाक्याचा पुढील भाग योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा.
 वीरमरण प्राप्त झालेल्या सैनिकाला
 1) तोफाची सलामी दिली जाते. 2) बंदुकीची सलामी दिली जाते.
 3) टाळ्यांची सलामी दिली जाते. 4) कवायतीची सलामी दिली जाते.
- प्र.१३** खालील वाक्यात योग्य वाक्प्रचाराचा उपयोग ओळखा व पर्याय निवडा.
 असेल त्या परिस्थितीत माणसाने
 1) कंबर कसणे 2) वचपा काढणे 3) समाधान मानणे 4) हात टेकणे
- प्र.१४** खालील चौकोनातील म्हण ओळखा व योग्य पर्याय रंगवा.
रू	न	डों
ज	र	दु
सा	रे	ग
- 1) डोंगर पोखरून उंदीर काढणे 2) दुरून डोंगर साजरे 3) जशास तसे 4) देश तसा वेश
- प्र.१५ ते प्र.१७** : खालील संवादावर आधारित प्रश्नांच्या उत्तराचा पर्याय निवडा.
 “बाबा, केवढी गर्दी आहे या दुकानात.”
 “अरे, आता सर्वत्र असेच दृष्य दिसणार!”
 “पण बाबा, आपण दुसऱ्या दुकानात जाऊ या का?”
 “विशाल आपल्याला याच ठिकाणी वहा, पुस्तके व शाळेचे साहित्य मिळेल ना?”
 “बाबा, नवीन गणवेश व रेनकोटही घ्यायचा आहे.”
 “अरे हो! माझ्या लक्षात आहे म्हणून तर मी तुला शाळेच्या विद्यार्थीभांडारातच घेऊन आलो आहे.”
 संवादावर आधारित प्रश्न.
- प्र.१५** वरील संवाद घडला ते ठिकाण कोणते?
 1) भाजीबाजार 2) विद्यार्थीभांडार 3) गृहवस्तूभांडार 4) वस्त्रभांडार

- प्र.16** विशालचे बाबा काय खरेदी करणार आहेत?
 1) वहा 2) पुस्तके 3) गणवेश 4) सर्व पर्याय बरोबर
- प्र.17** 'दृश्य' या शब्दाचा उलट अर्थ कोणता येईल?
 1) देखावा 2) गैरदृश्य 3) सदृश्य 4) अदृश्य
- प्र.18** दिलेल्या प्राण्यांची घरे दर्शविणाऱ्या शब्दांचा पर्याय ओळखा व रंगवा.
 साप
- 1) जाळे 2) वारूळ 3) पोळे 4) बीळ
- प्र.19** रिकाम्या जागी योग्य शब्दसमूह निवडा.
 आंब्याचे वन तसे
 करवंदाची काय?
- 1) घोस 2) लोंगर 3) चळत 4) जाळी
- प्र.20** पिलूदर्शक अयोग्य जोडी निवडा व पर्याय रंगवा.
 1) घोड्याचे - शिंगरू 2) हत्तीचं - पाडस
 3) सिंहाचा - छावा 4) मेंढीचं - कोकरू
- प्र.21** खालील शब्द वर्णानुक्रमे लावल्यास शेवटचा शब्द कोणता येईल?
 1) मटकी 2) चवळी 3) हरभरा 4) वाटाणा
- प्र.22** खालील शब्दातील 'पा' या अक्षरापासून अर्थपूर्ण किती शब्द तयार होतील?
 तो पर्याय निवडा.
 'पाचकरस'
- 1) चार 2) सहा 3) आठ 4) तीन
- प्र.23** खालील प्रश्नांचा योग्य पर्याय निवडा.
 'नटसम्राट' या नाटकाचे मूळ नाटककार कोण आहेत?
- 1) प्र. के. अत्रे 2) वि. वा. शिरवाडकर
 3) वसंत कानेटकर 4) वसंत सबनीस
- प्र.24** दिलेल्या अर्थासाठी योग्य अलंकारिक शब्द निवडाल?
 अत्यंत भोळा माणूस
- 1) देवमाणूस 2) गुळाचा गणपती 3) जमदग्नीचा अवतार 4) सांबाचा अवतार
- प्र.25** खालील प्रश्नांच्या उत्तराचा योग्य पर्याय निवडून वर्तुळ रंगवा?
 आपले राष्ट्रगीत कोणते?
- 1) बलसागर भारत होवो 2) जन-गण-मन
 3) वंदे मातरम् 4) जयोस्तुते

विभाग 2 : गणित

- प्र.26** LXVIII - XLV + XVII = ?
 1) LX 2) XLVII 3) XL 4) XXXX
- प्र.27** साडे एकोणसाठ हजार ही संख्या अंकात अशी लिहितात.
 1) 595000 2) 590500 3) 59500 4) 69050
- प्र.28** 600 + 7000 + 0 + 80000 + 20 + 5 + 900000 हे विस्तारित रूप खालीलपैकी कोणत्या संख्येचे आहे.
 1) 8976025 2) 9870625 3) 9807625 4) 9087625
- प्र.29** 0, 3, 6, 5, 8 हे अंक वापरून तयार होणारी लहानात लहान सहा अंकी संख्या कोणती?
 1) 368500 2) 306580 3) 300568 4) 300856
- प्र.30** 35839, 35893, 38953, 35389 या संख्या उतरत्या क्रमाने लिहिल्यास शेवटच्या स्थानावर कोणती संख्या असेल?
 1) 38953 2) 35893 3) 35389 4) 35839
- प्र.31** 25 ही पहिली चौरस संख्या मानली तर क्रमाने येणारी पाचवी चौरस संख्या कोणती?
 1) 121 2) 100 3) 81 4) 64
- प्र.32** राजूने 16578 रुपये किंमतीचा टीव्ही आणि 53221 रुपये किंमतीची मोटरसायकल खरेदी केली तर त्याचा एकूण खर्च किती झाला?
 1) 67999 रुपये 2) 69799 रुपये 3) 95997 रुपये 4) 99979 रुपये
- प्र.33** 72 या संख्येला 64 ऐवजी 46 ने गुणले तर गुणाकाराचे उत्तर कितीने कमी येईल?
 1) 1196 2) 1269 3) 1169 4) 1296
- प्र.34** 5 3 5 या पाच अंकी संख्येस 9 ने निःशेष भाग जातो तर च्या जागी असलेल्या अंकाची बेरीज खालीलपैकी कोणती येऊ शकेल?
 1) 7 2) 13 3) 16 4) 14
- प्र.35** श्री हरी मंदिरातर्फे शिष्यवृत्ती परीक्षेच्या 89 विद्यार्थ्यांना 356 पेनांचे वाटप करण्यात आले तर प्रत्येक विद्यार्थ्याला किती पेन मिळाले?
 1) 3 2) 5 3) 4 4) 6

- प्र.३६** दोन संख्यांची बेरीज 95238 आहे, त्यापैकी एक संख्या 37672 असेल तर दुसरी संख्या कोणती?
 1) 57565 2) 57566 3) 57756 4) 57556
- प्र.३७** पावणे तीन लाख + सव्वा दोन लाख?
 1) सव्वा पाच लाख 2) पावणे पाच लाख 3) पाच लाख 4) साडे पाच लाख
- प्र.३८** $540 \div a = 18$ तर $a - 18 = ?$
 1) 30 2) 12 3) 18 4) 48
- प्र.३९** 16 च्या सर्व विभाजकांचा गुणाकार किती येईल?
 1) 512 2) 1024 3) 256 4) 2048
- प्र.४०** एका संख्येला 27 ने भागले असता भागाकार 18 येतो व बाकी 23 उरते तर ती संख्या कोणती?
 1) 509 2) 409 3) 429 4) 609
- प्र.४१** $7 \times 5 - 6$ $7 + 5 \times 6$ या चौकटीत पर्यायापैकी कोणते योग्य चिन्ह येईल?
 1) < 2) > 3) = 4) \wedge
- प्र.४२** $23.4 + 164.39 - 26.123 =$ किती?
 1) 23.43 2) 1616.67 3) 187.790 4) 161.667
- प्र.४३** बेरीज करा - 94.7 मी. + 1738.45 मी.
 1) 1748.92 मी. 2) 1833.15 मी. 3) 1120.84 मी. 4) 1832.115 मी.
- प्र.४४** $\frac{3}{4} + \frac{3}{16} =$ खालील पर्यायांपैकी कोणता पर्याय योग्य आहे?
 1) $\frac{5}{16} + \frac{6}{8}$ 2) $\frac{12}{4} + \frac{12}{16}$ 3) $\frac{24}{32} + \frac{6}{32}$ 4) $\frac{4}{3} + \frac{16}{2}$

प्र.45 $12\frac{5}{11}$ चे अंशाधिक अपूर्णाकात रूपांतर करा.

- 1) $\frac{71}{11}$ 2) $\frac{132}{11}$ 3) $\frac{60}{11}$ 4) $\frac{137}{11}$

प्र.46 दशांश अपूर्णाकात रूपांतर करून बेरीज करा. पावणे पाच रुपये + सव्वासात रुपये.

- 1) 12 रुपये 2) 11.900 रुपये 3) 12.100 रुपये 4) 13.00 रुपये

प्र.47 $\frac{108}{243}$ या अपूर्णाकाचा अंश 4 असलेला सममूल्य अपूर्णाक कोणता?

- 1) $\frac{4}{27}$ 2) $\frac{4}{29}$ 3) $\frac{4}{9}$ 4) $\frac{4}{24}$

प्र.48 $\frac{2}{9}, \frac{2}{7}, \frac{2}{13}, \frac{2}{6}, \frac{2}{11}$ हे अपूर्णाक चढत्या व उतरत्या क्रमाने लिहिल्यास कोणत्या अपूर्णाकाचे स्थान बदलणार नाही?

- 1) $\frac{2}{6}$ 2) $\frac{2}{9}$ 3) $\frac{2}{13}$ 4) $\frac{2}{11}$

प्र.49 सव्वासहा किलो म्हणजे किती ग्रॅम?

- 1) 5750 2) 6250 3) 6750 4) 5250

प्र.50 5 फेब्रुवारी 2016 रोजी रविवार आहे तर 5 फेब्रुवारी 2017 रोजी कोणता वार असेल?

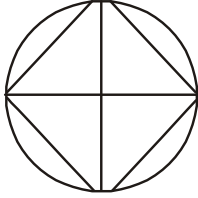
- 1) सोमवार 2) मंगळवार 3) बुधवार 4) गुरुवार

प्र.51 40 रुपयांमध्ये 2 रुपयांची जास्तीत जास्त किती नाणी येतील?

- 1) 5 2) 10 3) 15 4) 20

- प्र.52** एका व्यापाऱ्याने 250 ग्रॅम मापाने 5 मापे धान्य दिले तर त्याने एकूण किती किलोग्रॅम धान्य दिले?
1) 2250 ग्रॅम 2) 1 किलो 250 ग्रॅम 3) 1250 किलो ग्रॅम 4) 2500 ग्रॅम
- प्र.53** 6 तास 25 मि. - 2 तास 50 मि. = किती?
1) 3 तास 25 मि. 2) 4 तास 25 मि. 3) 3 तास 35 मि. 4) 4 तास 35 मि.
- प्र.54** एका पेटीत 2 ग्रोस कागद होते. परेशने आणखी 2 दस्ते कागद आणून ठेवले तर पेटीत एकूण किती कागद आहेत?
1) 192 2) 336 3) 288 4) 26
- प्र.55** समीरजवळ रु.100/- रु.50/- व रु.20/- रुपयांच्या समान नोटा आहेत. एकूण रक्कम 5950 रुपये असल्यास समीरजवळ असलेल्या एकूण नोटांची संख्या किती?
1) 35 2) 70 3) 105 4) 140
- प्र.56** दोन तास 25 सेकंदाचे एकूण सेकंद किती?
1) 3625 सेकंद 2) 25 सेकंद 3) 7225 सेकंद 4) 7200 सेकंद
- प्र.57** निताच्या जिल्हा परिषद शाळेला 26 ऑक्टोबर 2016 ते 14 नोव्हेंबर 2016 पर्यंत दिवाळीची सुट्टी आहे. 26 ऑक्टोबर ला बुधवार असल्यास शाळा सुरू होणाऱ्या दिवशी कोणता वार असेल?
1) सोमवार 2) मंगळवार 3) बुधवार 4) गुरुवार
- प्र.58** एक आगगाडी पुण्याहून संध्याकाळी 4 वाजून 45 मिनिटांनी निघाली व आगच्याला दुसऱ्या दिवशी दुपारी तीन चाळीसला पोहोचली, तर त्या आगगाडीचा प्रवास किती वेळ झाला?
1) 23 तास 5 मिनिटे 2) 22 तास 55 मिनिटे
3) 22 तास 20 मिनिटे 4) 23 तास
- प्र.59** द. सा. द. शे. 4 दराने 300 रुपयांचे एक वर्षाचे सरळव्याज किती?
1) 12 2) 4 3) 8 4) 7

- प्र.60** एक घड्याळ दुकानदाराने 1230 रुपयांना खरेदी केले. ते गिन्हाईकास 1255 रुपयांना विकले, तर या व्यवहारात नफा किंवा तोटा किती झाला?
 1) 25 रु. तोटा 2) 25 रु. नफा 3) 30 रु. नफा 4) 30 रु. तोटा
- प्र.61** अतिशने द.सा.द.शे. 6 दराने 3000 रुपये बँकेकडून कर्ज घेतले. 2 वर्षांनंतर अतिशला किती व्याज द्यावे लागेल?
 1) 180 2) 18 3) 360 4) 36
- प्र.62** 300 चे 17% = किती?
 1) 51 2) 510 3) 5100 4) 17
- प्र.63** एका शाळेत 18% मुलांनी गणिताची उपकरणे तयार केली. शाळेत 650 मुले असतील तर किती मुलांनी उपकरणे तयार केली?
 1) 18 2) 108 3) 180 4) 117
- प्र.64** दोन फ्रीज दुकानदाराने 18500 रुपयांना खरेदी केले. वाहतुकीसाठी दुकानदाराने रु.350/- खर्च केले. ते दोन्ही फ्रीज 19000 रुपयांना विकले, तर या व्यवहारात नफा किंवा तोटा किती झाला?
 1) 150 रु. तोटा 2) 500 रु. तोटा 3) 150 रु. नफा 4) 500 रु. नफा
- प्र.65** एका बागेत 500 झाडे आहेत. त्यापैकी 12% झाडे पेरूची आहेत. राहिलेली झाडे डाळिंबाची आहेत, तर डाळिंबाची झाडे किती?
 1) 60 2) 88 3) 340 4) 440
- प्र.66** द.सा.द.शे. किती दराने 3 वर्षांचे 1400 रुपयांचे 294 रु. सरळव्याज होईल?
 1) 5 2) 6 3) 4 4) 7
- प्र.67** सोबतच्या आकृतीमध्ये वर्तुळाच्या जीवा व व्यास यांच्या संख्यांमधील फरक किती?

- 1) 2 2) 0 3) 4 4) 8

प्र.68 इष्टिकाचितीच्या कडा आणि शिरोबिंदू यांची बेरीज किती?

- 1) 18 2) 20 3) 14 4) 8

प्र.69 चौरसाच्या समोरासमोरील भुजा असतात व लगतच्या भुजा परस्परांना असतात.

- 1) लंब, समांतर 2) समांतर, लंब
3) समांतर नाहीत, लंब 4) समांतर, लंब नाहीत

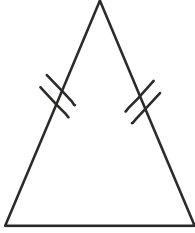
प्र.70 एका चौरसाकृती बागेची लांबी 18 सेमी आहे, तर त्या बागेचे क्षेत्रफळ किती?

- 1) 256 चौ.सेमी. 2) 225 चौ.सेमी. 3) 324 चौ.सेमी. 4) 72 चौ.सेमी.

प्र.71 द.सा.द.शे. 10 दराने काही मुदलाचे 2 वर्षांचे सरळव्याज रु.400 आहे तर मुदल किती असेल?

- 1) 200 2) 1000 3) 2000 4) 500

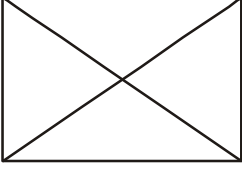
प्र.72 दोन बाजू सारख्या असलेल्या त्रिकोणाची परिमिती 37 सेमी आहे. असमान बाजूची लांबी 11 सेमी असल्यास प्रत्येक समान बाजूची लांबी किती सेमी?

11 सेमी

- 1) 13 सेमी 2) 26 सेमी 3) 11 सेमी 4) 12 सेमी

प्र.73 दिलेल्या आकृतीत एकूण किती शिरोबिंदू आहेत?

1) 5

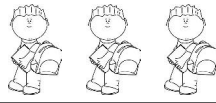
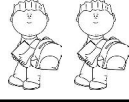
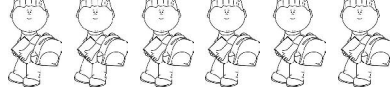
2) 4

3) 6

4) 7

प्र.74ते प्र.75: खालील चित्रलेखामध्ये एका शाळेत बसने, रिक्षाने व पायी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या दिली आहे. त्यावरून प्रश्न क्र. 74 ते 75 यांची उत्तरे लिहा.

प्रमाण - 1 चित्र 10 विद्यार्थी

शाळेत येण्यासाठी वापरलेले साधन	विद्यार्थी संख्या
बस	
रिक्षा	
पायी	

प्र.74 शाळेतील एकूण विद्यार्थी संख्या किती आहे?

1) 11

2) 100

3) 110

4) 120

प्र.75 बसने येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या पायी येणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येपेक्षा कितीने कमी अथवा जास्त आहे?

1) 30 ने जास्त

2) 3 ने जास्त

3) 30 ने कमी

4) 3 ने कमी

